

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **Z. S.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5 - Smíchov, proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 7. 2015, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 23. 11. 2016, čj. 43 Ad 64/2015-24, o návrhu žalované na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se nepřiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaná zamítla žádost žalobkyně o vdovský důchod rozhodnutím ze dne 25. 6. 2014 pro nesplnění podmínek podle § 50 odst. 4 a 7 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Žalobkyně se proti tomuto rozhodnutí bránila námitkami ze dne 18. 7. 2014. Žalovaná zamítla námitky rozhodnutím ze dne 13. 7. 2015. Žalobě žalobkyně vyhověl krajský soud rozsudkem označeným v záhlaví a napadené rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení.

[2] Žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) podala proti rozsudku krajského soudu včasnou kasační stížnost, jejíž součástí byl též návrh na přiznání odkladného účinku. Za nepoměrně větší újmu považuje skutečnost, že výkon napadeného rozsudku krajského soudu by znamenal pravomocné přiznání dávky důchodového pojištění a poukázání výplaty důchodu včetně doplatku na něm, jejichž vrácení by bylo v případě, že by se NSS neztotožnil se závěry krajského soudu a jeho rozsudek zrušil, již nemožné. Tuto újmu nelze však dle názoru stěžovatelky poměřovat s objemem státního rozpočtu, neboť z tohoto pohledu by byla jakákoliv újma zanedbatelná. Stěžovatelka přitom argumentuje odkazem na usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 1. 7. 2015, čj. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS, v němž se NSS vyjádřil, že v určitých výjimečných situacích je nutné po dobu trvání přezkumného soudního řízení pozastavit výkon či jiné právní následky napadeného rozhodnutí. V opačném případě by samotné přezkumné soudní řízení ztratilo podstatnou část svého základního smyslu, jímž je nepochybně bránit tomu, aby právní poměry osob byly upraveny či ovlivněny nezákonnými rozhodnutími. Takovým případem je podle stěžovatelky i nyní posuzovaná věc. Jinak by nastala absurdní situace,

při níž by podání i nepodání kasační stížnosti mělo faktický totožný účinek. Pro stěžovatelku by tak bylo podání návrhu na přiznání odkladného účinku v obdobných případech reálně vyloučeno (s vědomím, že mu nemůže být za žádných okolností vyhověno), přestože jí tuto možnost právní úprava přiznává.

[3] Žalobkyně nesouhlasí s přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti a ztotožňuje se s rozhodnutím krajského soudu.

[4] Kasační stížnost nemá podle § 107 s. ř. s. odkladný účinek. NSS jej však může na návrh stěžovatele přiznat; užije přiměřeně § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. lze přiznat odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Podle § 73 odst. 3 s. ř. s. se přiznáním odkladného účinku pozastavují do skončení řízení před soudem účinky napadeného rozhodnutí.

[5] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 odst. 1 ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s. nejsou naplněny.

[6] Při posuzování návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti NSS nejprve zkoumá, zda stěžovatel uvádí skutečnosti, které by nasvědčovaly možnosti vzniku nepoměrně větší újmy stěžovatele oproti jiným osobám. Tyto skutečnosti jsou vždy individuální, závislé pouze na osobě a situaci stěžovatele. Jak již NSS dříve judikoval, povinnost tvrdit a prokázat vznik újmy má stěžovatel. Stěžovatel musí konkretizovat, jakou újmu by pro něj znamenal výkon nebo jiné právní následky napadeného rozsudku, z jakých konkrétních okolností to vyvozuje, a uvést její intenzitu. Vylíčení podstatných skutečností o nepoměrně větší újmě musí svědčit tomu, že negativní následek, jehož se stěžovatel v souvislosti s napadeným rozsudkem krajského soudu obává, by pro něj byl zásadním zásahem. Hrozící újma musí přitom být závažná a reálná, nikoliv pouze hypotetická a bagatelní. Odkladný účinek lze přiznat jen mimořádně - tam, kde jeho nezbytnost převáží nad požadavkem právní jistoty a stability právních vztahů založených na pravomocných rozhodnutích orgánů veřejné moci.

[7] Opírá-li stěžovatelka svůj návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti toliko o tvrzení, že bude muset nezvratně vyplatit dávky vdovského důchodu (a to i kdyby NSS posléze zrušil napadený rozsudek krajského soudu), nelze jejímu návrhu vyhovět. Případy, kdy lze přiznat odkladný účinek kasační stížnosti žalovaného, budou spíše výjimečné; půjde o situace „kdy odložení účinků rozhodnutí krajského soudu bude podmíněno ochranou důležitého veřejného zájmu, jehož ohrožení bude v konkrétním případě představovat právě onu nepoměrně větší újmu, než která přiznáním odkladného účinků vznikne jiným osobám a jež nebude v rozporu s jiným veřejným zájmem. Žalovaný musí stejně jako žalobce újmu tvrdit a osvědčit, tj. vysvětlit, v čem tato újma a její intenzita spočívá“ (body 26 a 27 usnesení rozšířeného senátu čj. 10 Ads 99/2014-58; podtržení doplnil NSS).

[8] Rozšířený senát v citovaném usnesení konstatoval, že na žalovaného musí být z hlediska tvrzené újmy, její intenzity a jejího osvědčení kladeny stejné nároky jako na žalobce. Újmou žalovaného proto nebude ohrožení jakéhokoli veřejného zájmu, resp.

pokračování

veřejného zájmu v širším slova smyslu, tj. např. zájmu na obecném výběru daní, na jednotném postupu správních orgánů či na procesně hladkém průběhu řízení. „*Ohrožení veřejného zájmu nemůže zpravidla představovat ani přiznání a vyplacení určité částky důchodu. Náklady důchodového pojištění jsou součástí nákladů státního rozpočtu; s ohledem na jeho rozsah a obsah je i případné vyplacení neprávem přiznané dávky újmou spíše zanedbatelnou.*“ (bod 30 usnesení). Tyto závěry se uplatní i na nyní posuzovanou věc.

[9] S tímto závěrem však stěžovatelka polemizuje. Tvrdí, že z pohledu objemu státního rozpočtu by byla jakákoliv újma bagatelní. K tomu soud odkazuje stěžovatelku na další pasáž usnesení rozšířeného senátu, kterou stěžovatelka jaksi přehlíží. Rozšířený senát se k této otázce také částečně vyjádřil. Uvedl, že „*újma, která má hrozit žadateli o jeho přiznání, nesmí být vzhledem k jeho poměrům bagatelní, nýbrž naopak významná, taková, která opravňuje, aby v jeho konkrétním případě pravidlo, že kasační stížnost odkladný účinek nemá mít, nebylo výjimečně uplatněno (srov. usnesení NSS ze dne 21. 5. 2014, čj. 6 Afs 73/2014-56)*“ (bod 25 usnesení). Stěžovatelka nijak nevyčíslila, že by vzhledem k jejím poměrům došlo v případě vyplacení příslušných dávek důchodového pojištění k nepoměrně větší újmě než na straně žalobkyně. Pouze tvrdí, že její případné vrácení by bylo již nemožné. Neodůvodnila tak dostatečně, proč je její situace natolik výjimečná, že vyvstala potřeba zmrazit stav věcí před napadeným rozhodnutím.

[10] Dle dřívějšího usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 24. 4. 2007, čj. 2 Ans 3/2006-49, č. 1255/2007 Sb. NSS, lze za ojedinělé případy, kdy by nepřiznání odkladného účinku způsobilo závažné důsledky, považovat již notoricky známé situace z výše uvedené judikatury jako například vrácení řidičského oprávnění duševně choré osobě, vystavení zbrojního průkazu nebezpečnému recidivistovi, udělení povolení k obchodu s vojenským materiálem zločinnému podniku, nebo ochrana vzácné kulturní památky, jež by mohla být nepřiznáním odkladného účinku kasační stížnosti žalovaného nevratně poškozena nebo zničena, apod. Rozšířený senát v tomto dřívějším usnesení také upozornil, že pokud krajský soud zruší rozhodnutí správního orgánu, správní orgán je povinen pokračovat v řízení a respektovat závazný právní názor vyslovený v rušícím rozsudku bez ohledu na to, zda byla podána kasační stížnost; opačný postup by mohl zakládat jeho nečinnost. Skutečnost, že stěžovatelka je povinna procesně postupovat v souladu s právním názorem krajského soudu, nepředstavuje dle názoru NSS hrozbu nepoměrně větší újmy oproti jiným osobám ve smyslu § 107 odst. 1 ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s.

[11] NSS nerozumí ani argumentaci stěžovatelky, že v jejím případě by nevyhovění návrhu na přiznání odkladného účinku mělo absurdně totožný faktický účinek jak při podání, tak při nepodání kasační stížnosti. Rozhodnutím o nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti totiž NSS nijak nepředjímá své rozhodnutí o věci samé.

[12] Z výše uvedených důvodů NSS odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznal podle § 107 odst. 1 ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. ledna 2017

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu